

6. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка : навч. посібн. / Н.С. Краснокутська. – К. : Вид-во ЦНЛ, 2005. – 352 с.
7. Підлісецький Г.М. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств / Г.М. Підлісецький // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 65-66.
8. Сердак С.Е. Принципи ефективного управління ресурсами суб'єктів господарювання / С.Е. Сердак // Академічний огляд. – 2008. – № 2. – С. 83-88.
9. Сущенко Е.А. Характеристика потенціала підприємства як економічної категорії / Е.А. Сущенко // Вісник Східноукраїнського національного університету. – 2007. – № 5 (51). – С. 239-244.

Миценко Н.Г., Кумечко О.И. Ресурсный потенциал предприятия: сущность, структура, стратегия использования

Исследована сущность и структура ресурсного потенциала предприятия. Определены основные факторы, которые влияют на стратегию его формирования в рыночных условиях. Предложены пути совершенствования обоснования стратегии эффективного использования ресурсного потенциала предприятия. Установлено, что разработка стратегии развития предприятия нуждается в ресурсном обосновании возможности его последующего развития: оценивание имеющегося ресурсного потенциала и уровня его использования, определения неиспользованной возможности ресурсного потенциала, оптимизации состава ресурсов предприятия и источников их формирования; оценивание рисков дополнительного привлечения ресурсов.

Mitcenko N.G., Kumechko O.I. The resource potential of an enterprise: essence, structure, strategy of use

This paper studies the essence and the structure of the resource potential of an enterprise. We have defined the main factors that have an influence on the formation of its strategy in the market conditions. Our findings suggest the ways of improvement of the strategy of effective use of the resource potential of an enterprise. It is set that development of strategy of development of enterprise needs resource ground of possibilities of him subsequent development: evaluation of present resource potential and level of his use, determination of untapped possibilities of resource potential, optimization of composition of resources of enterprise and sources of their forming; evaluation of risks of the additional bringing in of resources.

УДК 336.76+330.342

Аспір. О.О. Марчук – Львівська КА

ТАКТИЧНІ ЦІЛІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ЇХНЯ РОЛЬ У РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОМІЖНИХ І СТРАТЕГІЧНИХ ЦІЛЕЙ

Проаналізовано та систематизовано цілі грошово-кредитної політики. Визначено механізм реалізації тактичних цілей та їхню роль у досягненні проміжних і стратегічних цілей. Встановлено, що важливою складовою механізму досягнення тактичних цілей в короткотерміновому періоді є таргетування. Процедура таргетування полягає у пошуку і виборі змінних, які найтісніше пов'язані з досягненням проміжних цілей. Проте, на разі не вдалося знайти єдиної та універсальної змінної.

Ключові слова: грошово-кредитна політика, цілі грошово-кредитної політики, стратегічні, проміжні та тактичні цілі, таргетування цілей, грошовий ринок.

Постановка проблеми. Важливе місце в сучасних економіках належить грошово-кредитній політиці, головною ознакою якої є цільова спрямованість. При цьому засоби досягнення цілей нижчого мають забезпечувати досягнення цілей вищого рівня. Проте, механізми досягнення одних цілей не можуть бути поєднаними з іншими, які є альтернативними за характером їхнього досягнення. Тому перед економічною наукою постає проблема узгодження альтернатив та пошуку механізмів реалізації.

Широке коло питань, пов'язаних із грошово-кредитним регулюванням економіки висвітлено у працях багатьох вітчизняних науковців, зокрема А. Гальчинського [1], І. Лютого [4], А. Мороза [2, 7], М. Пуховкіної [7], В. Стельмаха [9] та інших. Однак, поглиблення трансформаційних процесів, яке відбувається на фоні глибокої економічної кризи, потребує їхнього глибшого теоретичного узагальнення та науково-методологічного обґрунтування.

Методика досліджень. Метою дослідження є визначення ролі тактичних цілей грошово-кредитної політики у реалізації її проміжних та стратегічних цілей.

Результати дослідження. Цілі грошово-кредитної політики мають певну ієрархію, коли досягнення цілей нижчого щабля має бути підпорядковане завданням вищого щабля (рис. 1). Взаємозалежність цілей грошово-кредитної політики потребує постійного узгодження механізмів їхнього досягнення. Без досягнення цілей нижчого рівня неможливим є досягнення цілей вищого рівня.

Рис. 1. Ієрархія цілей грошово-кредитної політики

Стратегічні цілі грошово-кредитної політики є складовими державної економічної політики, яка формується законодавчими органами. У ринкових економіках, де сформована грошова система, головними стратегічними цілями є економічне зростання, висока зайнятість, стабільність цін, відсоткових ставок, фінансових ринків, обмінного курсу [6, с. 556].

Проміжні цілі грошово-кредитної політики перебувають у компетенції центральних банків. Змінні, які використовуються в ролі проміжних цілей, мають забезпечувати досягнення стратегічних цілей. Теоретично центральні банки можуть використовувати як проміжні цілі будь-які змінні, проте на практиці застосовуються ті, які найбільш прогнозовано впливають на досягнення стратегічних цілей. Найпридатнішими для використання в ролі проміжних змінних вважають грошову масу та грошові агрегати, параметри яких перебувають у повній компетенції центральних банків.

Тактичні цілі досягаються в разі проведення щоденної грошово-кредитної політики. Змінні, що використовуються в ролі тактичних цілей грошово-кредитної політики, мають забезпечити досягнення її проміжних цілей. Оперативні заходи регулювання центральних банків повинні впливати на тактичні змінні, їхню стабілізацію, зростання або зниження. Відповідність та-

ким вимогам до тактичних змінних зумовлено використанням цих змінних для впливу на проміжні цілі та динаміку економічної кон'юнктури в бік їхнього поживлення або стримування. Визначальними ознаками тактичних цілей є: короткостроковість, взаємодоповнюваність та суперечливість.

Одним із механізмів проведення грошово-кредитної політики в короткотерміновому періоді є *таргетування тактичних цілей*. Таргет є певним набором кількісних показників, до досягнення яких прагне економічна політика шляхом вибору інструментів політики або інструментальних змінних [8, с. 484.].

Таргетування цілей стало невід'ємною складовою грошово-кредитної політики в сучасних ринкових економіках. Постійно відбувається пошук найбільш придатних для таргетування змінних, які забезпечили б найбільш точне досягнення проміжних цілей. Проте досі не вдалося знайти єдиної та універсальної змінної. Тому практика таргетування тактичних цілей у США пов'язана з використанням низки змінних (рис. 2).

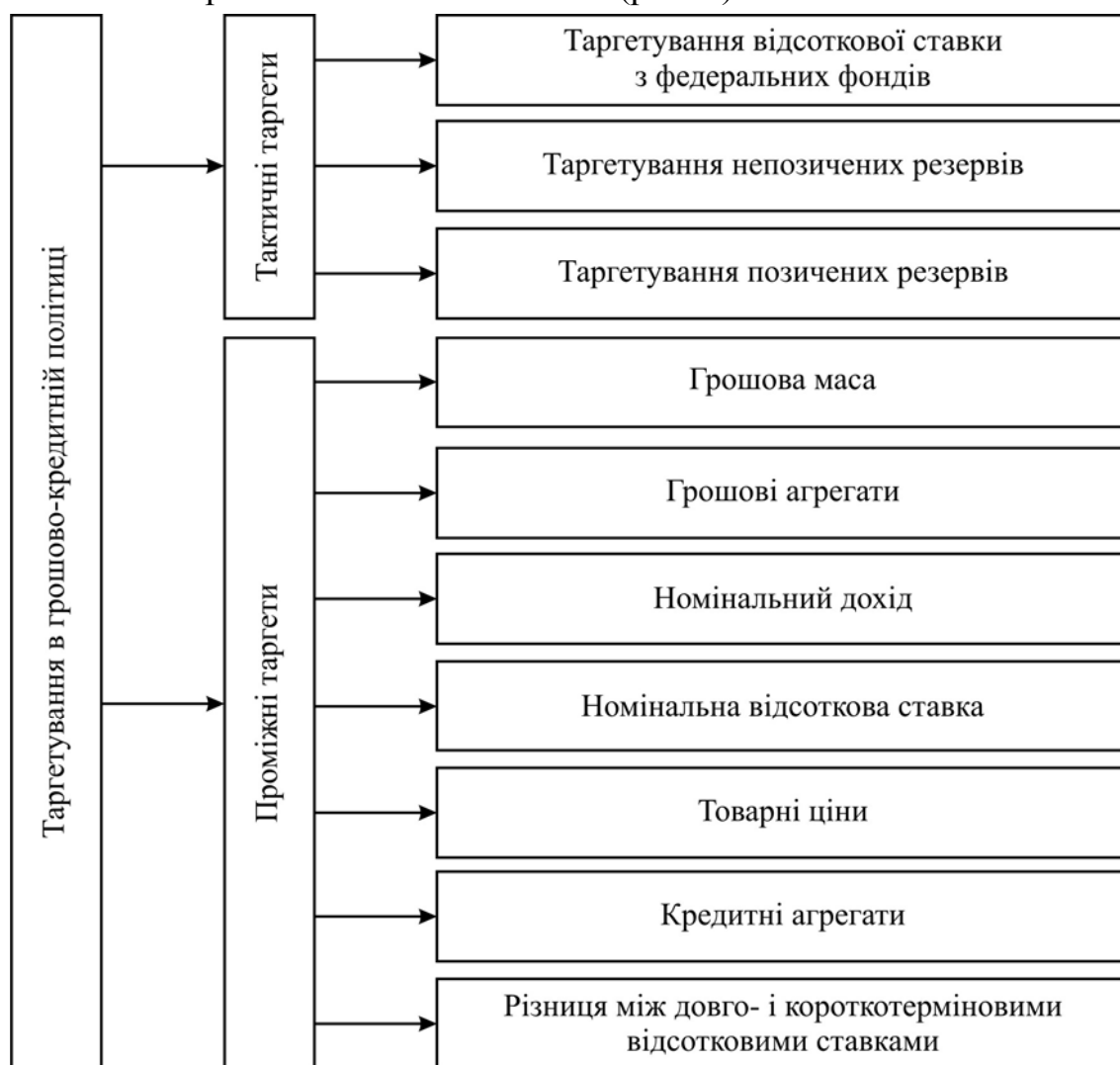

Рис. 2. Основні таргети грошово-кредитної політики у США

Для забезпечення реалізації ефективнішої грошово-кредитної політики ФРС постійно змінював таргети. Постійна зміна таргетів пов'язана з емпіричним пошуком взаємозв'язків із вибраними змінними та досягненням пос-

тавлених цільових орієнтирів. Під час вибору таргетів центральні банки переважно оцінюють доцільність їхнього використання з практичної площини.

Одним із найдієвіших таргетів є *відсоткові ставки із федеральних фондів*, які визначає комітет з операцій на відкритому ринку та узгоджує з досягненням проміжних змінних. Для підтримки цього таргета проводяться операції на відкритому ринку з купівлі-продажу цінних паперів.

Таргетування непозичених резервів засноване на механізмі підтримки їхнього незмінного рівня, що стабілізує обсяг грошової маси. Купівля-продаж цінних паперів здійснюється в обсягах, необхідних для підтримки і централізації зміни попиту на гроші. Механізм резервування є центральним у грошово-кредитній політиці, який дає змогу визначати мультиплікаційні можливості банківської системи. ФРС забезпечує банківську систему не позиченими резервами через купівлю цінних паперів на відкритому ринку.

Таргетування позичених резервів здійснюється через купівлю-продаж цінних паперів в обсягах, необхідних для досягнення рівноважної відсоткової ставки з федеральних фондів. Крім цього, ФРС також може використовувати дисконтне вікно для формування позичених резервів, коли облікова ставка встановлюється нижче від відсоткової ставки з федеральних фондів, що дає змогу позичати більший обсяг резервів.

Вибір тактичних цілей є процесом інтегрованим у складі певної моделі грошово-кредитної політики. Незважаючи на те, що центральні банки є незалежними в проведенні грошово-кредитної політики, вони постійно перебувають під тиском, який примушує використовувати певну модель грошово-кредитної політики і відповідну їй систему цілей. Тому цілі грошово-кредитної політики є концептуально зумовлені.

Досягнення тактичних цілей передбачає постійні послідовні регуляційні заходи центральних банків на грошовому ринку. Основною умовою їхньої реалізації є стабільно функціональний грошовий ринок, спроможний забезпечити мобільність грошових коштів, як передумову оперативної та гнучкої грошово-кредитної політики. А. Мороз та М. Пудовкіна висувують вимоги, які має забезпечувати грошовий ринок для проведення грошово-кредитної політики [7, с. 34]:

- досягнення високого рівня структуризації цього ринку, за якого успішно функціонують усі його складові – кредитний ринок; міжбанківський ринок; ринок цінних паперів; валютний ринок;
- достатній рівень лібералізації всіх секторів грошового ринку для забезпечення вільного переміщення грошей та вільного доступу на ринок усіх економічних суб'єктів і забезпечення реального зв'язку між відповідними ціновими індикаторами – ставкою банківського відсотка, доходу з цінних паперів, обмінного курсу валют;
- вільний доступ всіх комерційних банків на будь-які сектори грошового ринку;
- наявність широких зовнішньоекономічних зв'язків, проведення реальної курсової політики.

У сучасних ринкових економіках тактичні заходи грошово-кредитної політики зорієнтовані здебільшого на забезпечення цінової стабільності, що становить підвищені вимоги до грошового ринку. Водночас, зменшилась ува-

га до концептуальних моделей досягнення цінової стабільності, яка вийшла на перший план, а методи та інструменти її реалізації почали вважатися другорядними.

Висновки. Тактичні цілі грошово-кредитної політики використовуються під час здійснення щоденних заходів регулювання. Їхнє визначення та досягнення підпорядковано досягненню проміжних цілей, які зорієнтовані на реалізацію стратегічних цілей. Тактичні цілі досягаються у короткотерміновому періоді через регулювання параметрів грошового ринку. Для ринкових економік властивим є використання в ролі головних тактичних змінних грошової маси та відсоткових ставок. У перехідних економіках поширеним є використання валютних курсів.

Важливою складовою механізму досягнення тактичних цілей в короткотерміновому періоді є таргетування. Процедура таргетування полягає у пошуку і виборі змінних, які найтісніше пов'язані з досягненням проміжних цілей. Проте, на разі не вдалося знайти єдиної та універсальної змінної.

Досягнення тактичних цілей грошово-кредитної політики можливе лише за повноцінно функціонального грошового ринку, спроможного забезпечити мобільність грошових коштів, як передумову оперативної та гнучкої грошово-кредитної політики.

Література

1. Гальчинський А. Теорія грошей / А. Гальчинський. – К. : Вид-во "Основи", 1997. – 416 с.
2. Банківська енциклопедія / за ред. А.М. Мороза. – К., 1993. – 328 с.
3. Ковтун Л.Г. Банковская корреспонденция на нем. языке : учебник / Л.Г. Ковтун, Т.Н. Николаева. – М. : Изд-во "Экзамен", 2002. – 111 с.
4. Лютий І.О. Грошово-кредитна політика в умовах перехідної економіки / І.О. Лютий. – К. : Атіка, 1997. – 238 с.
5. Миллер Р.Л. Современные деньги и банковское дело / Р.Л. Миллер, Д.Д. Ван-Хуз. – М. : Изд-во "Инфра-М", 2000. – 820 с.
6. Мишкін Ф.С. Економіка грошей, банківської справи і фінансових ринків / Ф.С. Мишкін : пер. з англ. – К. : Вид-во "Основи", 1998. – 963 с.
7. Національний банк і грошово-кредитна політика / за ред. А.М. Мороза, М.Ф. Пуховкіної. – К. : [б. в.], 1999. – 368 с.
8. Словарь современной экономической теории Макмилана / за ред. Д.У. Пирса. – М., 1997. – 606 с.
9. Стельмах В. Грошово-кредитна політика в Україні / В. Стельмах, В. Єпіфанов та ін. – К. : Вид-во "Либідь", 2000. – С. 306.

Марчук О.О. Тактические цели денежно-кредитной политики и их роль в реализации промежуточных и стратегических целей

Проанализированы и систематизированы цели денежно-кредитной политики. Определен механизм реализации тактических целей и их роль в достижении промежуточных и стратегических целей. Установлено, что важной составляющей механизма достижения тактической цели в краткосрочном периоде является таргетування. Процедура таргетування заключается в поиске и выборе переменной, которая теснее всего связана с достижением промежуточной цели. Однако, на данный момент не удалось найти единственную и универсальную переменную.

Ключевые слова: денежно-кредитная политика, цели денежно-кредитной политики, стратегические, промежуточные и тактические цели, таргетирование целей, денежный рынок.

Marchuk O.O. Tactical aims of monetary policy and their role are in realization of intermediate and strategic aims

The aims of monetary policy are analysed and systematized. Certainly mechanism of realization of tactical aims and their role in achievement of intermediate and strategic aims. It is set that the important constituent of mechanism of achievement of tactical aims in a short-term period is targetive. Procedure of targetive consists in a search choice of variables which is closer in all related to achievement of intermediate aims. However, now it was not succeeded to find the unique and universal variable.

Keywords: monetary policy, aims of monetary policy, strategic, intermediate and tactical aims, money-market.

УДК 339.117

Студ. М.І. Мельник;

доц. Л.О. Шкварчук, канд. екон. наук – НУ "Львівська політехніка"

ФАКТОРНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ ОПТИМАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА

Розглянуто процес оптимізації структури капіталу та визначено фактори, які здійснюють вплив на формування оптимальної структури капіталу на різних етапах розвитку підприємства. Встановлено, що на сьогодні велика увага і надалі залишається обсягу позиченого капіталу, проте спеціалісти стверджують, що не варто вичерпувати свою позикову здатність. Для таких підприємств залучення позикових коштів є дорогим і негативно впливає на середньозважену вартість капіталу.

Ключові слова: оптимізація структури капіталу, власний капітал, позиковий капітал, коефіцієнт автономії, фактори впливу на формування оптимальної структури капіталу.

Постановка проблеми. Ефективність функціонування будь-якого підприємства залежить від правильної стратегії управління капіталом підприємства. Її важливою складовою є оптимізація структури капіталу. Тому завданням керівництва має бути формування найбільш прийнятної структури капіталу підприємства для його подальшої ефективної діяльності. З огляду на це, у сучасних умовах зростає роль стратегічного аналізу капіталу підприємства, метою якого є ефективне та стабільне функціонування підприємства.

На сьогодні немає єдиного універсального методу оптимізації структури капіталу, застосовуючи який підприємство визначило б оптимальне співвідношення між власним і позиковим капіталом.

Аналіз зарубіжної практики свідчить, що ніщо так не впливає на створення ринкової цінності компанії у довготерміновій перспективі, як процес управління капіталом. А на більшості українських підприємствах капітал розподіляється (в рамках процесу бюджетування) згідно з потребами у фінансуванні конкретних проектів, а не згідно зі стратегією довготермінового розвитку компанії. Таким чином, інвестиційна стратегія часто не узгоджується з бізнес-стратегією і, як наслідок, не може забезпечити довготермінового зростання ринкової цінності підприємства.

Аналіз останніх досліджень і результатів. Аналіз літературних джерел свідчить про значний інтерес вчених та практиків до цього питання. Питанню оптимізації структури капіталу досліджували такі вчені, як І.О. Бланк, А.М. Поддерогін, В.В. Ковальов, В.М. Стоянова, Т.В. Головка, С.В. Сагова, В.О. Подольська, О.В. Яріш, Коваленко Л.О., Ремньова Л.М., В.В. Баліцька,